

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewitz-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Tüzzel — vassal.

Makó, okt. 9.

A főispáni beiktatás lezajlott. Mondvacsniált fénytel, díszmagyaral, párdúc kacagánnyal, templomczással, bankettal, — az ellenzék és a nép nélkül. Az installációs beszédet egyik helyi lap közölte. Ugy látszik szószerint, mert rektifikálva nincs. E beszédben jelentős ez a passzus:

A főispán elsősorban a kormány bizalmi férfi, így tehát mint a kormány bizalma letéteményesének, első és fő feladata oda hatni, hogy a vezetésére bízott vármegyében *azon politika*, azon elvek és intenciók, azon nagy érdekek és célok *érvényesüljenek minden vonalon*, amelyek a kormány programjával azonosak.

Ez a főispáni állás politikai jellege.

Itt kijelentem, hogy minden erőmmel azon leszek, hogy *ál-lásom bizalmi jellegével járó ezen politikai feladatomnak a legmesszebbmenő igyekezettel megfeleljek.*

A többi általános frázis, amilyet mindenki mondhat.

A fentközölt részletben azonban benne van a beiktatott főispán egész jelleme és küldetésének célja.

Eltekintve attól, hogy a főispánnak politikai küldetéséről semmiféle törvényhely nem tud, mert hiszen az 1886. XXI. t. c. 57 § a szerint ő csak a „végrehajtó hatalom képviselője” s így az ugyanazon törvényhelyben körülírt hatásköréből politikai missziót kiolvasni nem lehet, szokásos a főispánt a kormány politikai exponensének is tekinteni. Eddig azonban egyetlen egy főispán sem merészelt a székfoglaló beszédében nyilvánosan, minden ellenmondás nélkül, *sőt első helyen* azt hangoztatni, hogy ő a kormány politikájának *minden vonalon*, szóval tüzzel-vassal, érvényt szerez.

Ez a hang és ez a fellépés azonban teljesen méltó Tisza kreaturájához, egy volt bihari főszolgabíróhoz.

Hogy meg nem kapta rá mindjárt a választ, köszönheti annak, hogy az ellenzék távolmaradt a beiktatástól.

A bihari közigazgatási állapotok, különösen a politikai nézetek érvényesítése terén, országserle hirhedtek. Sok szép adatot olvashatott ezekről, aki figyelemmel kísérte őket. Sőt a mostani főispánról sem úgy emlékezett meg Fényes László az „Est”-ben, mint aki nem szeret erőszakoskodni. Ebben, úgy látszik — mesterét — Tiszát, akarja követni.

Beszédének leközölt részlete pedig világos kijelentése annak, hogy a csanádvármegyei ellenzékét kívánja letörni. Mi mást je-

lentene az, hogy az ő kormány politikai programját kívánja érvényesíteni *minden vonalon*? Ez nyílt bejelentése a harcunk.

Csak hogy nem oda Buda. Csanád vármegye nem Biharország. Itt keményebb tojáást kell feltörni a főispán urnák. Tapasztalni fogja, hogy itt öntudatos, emberi és polgári értéküknek teljes tudatában élő, férfiak vannak, akikkel nem lehet a bihari recept szerint elbánni.

Itt minden ellenzéki tudja, hogy ez a kormány bűnbán és erkölcs-telenségben fogant. Tudjuk azt is, hogy ez a kormány mindenre képes. Eddigi működése, törvényalkotása a legmesszebb menő ellentétét kell, hogy kiváltsa az ellenzékben. Vagyis a főispán urnák itt könnyű dolga nem lesz.

Azt is tudjuk, hogy a főispán nem igen fog retirálni, hiszen nem azért volt bihari szolgabíró, de meg fogja látni azt is, hogy az előre bocsátott fenyegetés nem rettent vissza senkit, az ellenzék egyetlen tagját sem, hogy kötele-sévéit ne teljesítse.

Ebben a vármegyében és ebben a városban senkit sem lehet sem fenyegetéssel, sem erőszakkal, sem a kormány által más helyeken sikeresen alkalmazott megvesztegési eljárással, a lábáról levenni. A harcot is álljuk. Láttunk mi már keményebb napokat is és még mindig sziklazilárdán állunk elveink mellett.

Az Alföld népe nem ijed meg egy főispántól. Itt nem hajbókoló, földig hajlongó móccok laknak. Itt nem vagyunk hozzá szokva a politikai korrupcióhoz. Az erőszakosságtól pedig nem félünk.

Kiváncsiak vagyunk tehát, hogy mi módon fogja a főispán ur a kormány politikáját *minden vonalon* érvényesíteni? Próbálja meg. Min- ket készüljünk ellenül nem talál. Szívesen felvesszük a harcot: *minden vonalon.* Espersit János.

A képviselőház ülése.

Andrássy beszéde.

A nyári szünet után ma tartotta első ülését a képviselőház, amelynek nevezetes eseménye volt, hogy a függetlenségi párt és a néppárt távolmaradásával szemben megjelent az ülésen az országos alkotmánypárt.

Mikor Beöthy Pál elnök napirendi indítványát megtette, hozzáfűzte a végén:

— A Ház ilyen értelemben határoz.

Ekkor már szólásra állott fel Andrássy Gyula. Beöthy elnök ekkor így szólt:

— Nem hallottam, hogy a képviselő ur szólásra jelentkezett volna,

de ha beszélni akar, készséggel revokálom kijelentésemet. Tessék beszélni.

Gróf Andrássy Gyula ezután beszélni kezdett. Feltűnést keltett, hogy beszédében mellőzte a „Tiszelt Ház” szokásos megszólítást.

— Az újonnan alakult alkotmánypárt — mondta Andrássy — első kötelességének tartotta, hogy bejőjön ide (Élénk helyeslés a munkapárt.) s kifejtse mind azokat az okokat, amelyek rá nézve lehetetlenné teszik, hogy a képviselőház munkájában rendszeresen és állandóan részt vegyen. Ehhez képest arra kéri a Házat, ne tűzzön ki napirendjére érdemleges tárgyakat és érdemleges munkáját szüneteltesse mindaddig, a míg nem teremti meg azokat a feltételeket, amelyek a békés munkát lehetővé teszik.

— Senki nálam jobban nem érzí azt a kötelességet, hogy itt harcoljon a kormány ellen. Sajnos kötelességem tiltja mégis, hogy a parlamenti életben részt vegyek, mert nem látom a magam részéről a lehetőséget, az alapot, a melyen közös munkában találkozhatnánk.

— Nincsen az az ellenzék, mely ilyen körülmények között meghajolna, lemondana jogairól, lemondana a következő ellenzék életérdekeiről.

— De vannak ezenkívül más okok is, amelyek lehetetlenné teszik az alkotmánypárt nézve a Ház munkájában való részvételt. Jobb lelkismeretemen ellenkezik, hogy részt vegyek a munkában már azért is, mert az elkövetett törvénysértéseknek érvényes reparációja nem történt meg és harmadszor azért, mert engem nagyon feszélyes az itteni vitában a legújabbban felállított honmentő intézmény: a parlamenti őrség.

— Amíg a parlamenti őrség itt van, addig az ellenzék nem vehet részt a tárgyalásokban, mert a szólásszabadság nincs biztosítva s a tiszt lekasabolhatja a képviselőket. Nem azért választják a képviselőket, hogy a Házban hadakozzanak és kitégyék magukat fegyveres örök revolverlövéseinek. Mégis csak abszurdum, hogy katonailag szervezett karddal és pisztolyokkal fölfegyverzett embereket állítanak ide, mintha a bakonyi rablók ellen kellene védeni a közbiztonságot. (Felkiáltások a munkapárt: Ki használta először a revolvert?) A mikor az illető elszánta magát az öngyilkosságra, elvesztette önműlalmát s azt a cselekményt, amire elszánta magát, elkövette volna akkor is, ha a fegyveres őrség itt van. Ha az elnököt meg akarják védeni, bástyázzák körül, de ne uszítsanak ránk fegyveres öröket.

— Ha Európa bármely államférfia azt mondaná, hogy ilyen mó-

don meg lehet gyógyítani a parlamentet, katonasággal, akkor én beállok munkapártinak. (Derűtség.) Kérem ne mosolyogjanak. Ha hatalomra jutok, önök engem — Isten ne adja — épp úgy követnek, mint most Tiszát.

Andrássy ezután azt fejtette, hogy Tisza milyen bünt követett el azzal, hogy ő felsége személyét belevonta ebbe a dologba és ezzel a katonaságnak is ártott, mert elidegenítette a nemzetétől.

Andrássy beszéde után pártíveivel kivonult a Házból.

Az alkotmánypárt úgy határozott, hogy a főrendiház mai ülésén semmitől sem akciót nem fejt ki.

Minden jogot elkoboz a mungó kormány.

Rendelet a népgyűlésekről.

Szombaton késő éjjel közzétette a belügyminiszterium azt a rendeletet, melyet most bocsátott ki az országba a gyűlékezési „jog” szabályozásáról.

Mióta a mai rendszer uralmon van: gyűlékezési jog csak papíron van. Hogy azután a népgyűléseket az új rendelet, vagy a régi alapján tiltják meg: az teljesen mindegy.

Sándor János belügyminiszter rendeletét azonban olyba szeretnék feltüntetni mintha az a szabad polgárok egyesülési jogát kívánva intézményesen biztosítani s szinte úgy hangsúlyozzák a rendelet utolsó sorát, melyben a miniszter azt mondja, hogy a rendeletet „tapintatosan bár, de szükség esetén határozottan és erőlyesen” kell azt végrehajtani, — mintha a miniszter egyenesen felhívja a polgárokat: Fiam csak gyűléseztek.

No ez a belügyminiszteri rendelet, tényleg jogot ad, aminthogy jogotok van meghalni is, ha már élni nem akartok tovább. De viszont ne felejtsetek el tisztelt polgártársak, hogy ez a gyűlékezési jog csak utmutatás. Sándor János belügyminiszter ur nem mondja meg, hogy keressék a kibúvókat, csak szeliden ajánlja közegeinek, hogy legyenek tapintatosak s ha kell erőlyesek is.

És ez a szelid intelem meghallgatásra fog találni: A tapintatot érezni fogják a munkapárt kortesei, az erélyt mindenki, aki az ellenzékhez mer tartozni. A tapintat a választó megfenyegetése, hogy halálok halálával hal meg, ha merészkedik ellenzéki jelöltre szavazni, az erély: belelővetni az ellenzéki szavazók közé, ha a népgyűlésen a törvényt reprezentáló kormányt szidalmazni találja. Állalában minden tapintat, ami a kormánynak jó s minden erély, ami a kormányuak jó s minden erély,

ami megbénítja az ellenzéki csatákat: A szolgabíró vagy a rendőrkapitány e rendelet szerint mindent tehet, amit csak akar s ha bármelyik ösztentségnek nem tesz az arcod, csak próbál gyülekezni, óh boldog atyámfia!

S kérdezed, hogy miért kellett most ez a rendelet? Szerencsétlen hát miért kérdezed, amikor csak végigsuhanjon a tekinteted e szelid paragrafusokon, kisillabizálhatod magad is, hogy ez a pofon az ellenzéknek szól, amely népgyűléseken akarja terjesztetni a kormánybuktató ígét. Igen, most ősszel akarta terjesztetni, mert ősszel már a gazda is politizál, ha elvette a határt jég s elmosta is a termést az ár. Hát csak gyülekeztek, atyámfia, ha kedves az életek s a rendőrkard és csendőrszurony hegyét kikerülőzők sikerül. Táncozójátok tángót a szuronyos paragrafusok között s járjatok lakattal a szátokon, ha dicsekedni akartok vele, hogy a gyülekezési jog — alkotmánybiztosító kótok maradt... S verjétek büszkén a melléteket, hogy ez a kormány az emberek politikai szabadságával is ráér törődni... Atyámfia, ha kedves az életek, hát csak — gyülekeztek!

Csanádmegye a múlt hóban.

Az alispán havi jelentése.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg *Markovics* Manó dr. főispán elnöklésével október havi rendes ülését.

A bizottság tagjai csaknem teljes számmal jelennek meg az ülésen, mert ma elnökölt a bizottságban először az új főispán, ki az ülést néhány rövid mondatlall nyitotta meg, melyekben kifejezésre juttatta, hogy a megyei adminisztrációból szándéka a politikát kiűzni.

A mai közigazgatási ülés egyébként semmiben sem különbözött más közigazgatási ülésektől. Az előadmányokat most is minden észrevétel nélkül tudomásul vették. Az előadmányok között legfontosabb volt az alispán havi jelentése, melyekből a következőkkel emeljük ki:

A közigazgatás menete zavartalan volt, a személy- és vagyónbiztonság terén különös felemlíteni való nem történt. A járási hatóságokat s az egészségügyi személyzetet a kolera elleni óvintézkedések erőfeszés s minden részletre kiterjedő eljárás foglalta le s megnyugvással jelentette az alispán, hogy a teendő ellátása mindenütt szabályszerűen megtörtént. Egyetlen egy esetben fordult elő mindaddig, hogy koleragyanus eset riadalmat keltett azonban a bakteriológiai vizsgálat negatív volta lecsillapította a felzúgult kedélyeket.

Rendületet adott ki Makó város polgármesterének a tejpiac rendezése ügyében, miután a mai állapot egészségügyi szempontból tovább tűrhető nem volt.

A m. kir. belügyminisztérium jóváhagyta a kórházi alapszabályok módosítását, a második főorvosi állás létesítését megengedte, csupán ennek illetményét nem állapította meg oly összegben, ahogy azt a törvényhatóság kérelmezte. Közölte a m. kir. belügyminisztérium a vármegyével a községi és körorvosi nyugdíjintézmény életbeléptetését s a

nyugdíjazások körüli eljárásra vonatkozó szabályokat.

A m. kir. belügyminisztérium nem adott helyt a megyei nyugdíjalap kiadásainak fedezésére előterjesztett kérelemnek s a kért államsegély folyósítását megtagadta.

A m. kir. földmivélsügyi minisztérium a makói közvágóhid iratait pótlásra küldte vissza.

Tudomására jutott az alispánnak, hogy Makó város polgármestere nem hajotta végre teljesen az 1912. évi LVIII. t. c. rendelkezéseit, amennyiben az ugynevezett külső tanácsosok még mindig részt vesznek a városi tanácsüléseken s ott befolyanak az ügyek intézésében, miért intézkedett ezen törvényellenes állapot megszüntetése iránt.

Az igazoló választmány összeállította a legtöbb adót fizetők 1914. évre szóló névjegyzékét. A névjegyzék ellen összesen hat felbontás adatott be, miket a bíráló választmány mind acceptált.

Petrovics Mihály battonyai járási főszolgabíró felülvizsgálati kérelemmel éli a fegyelmi ügyében hozott másodfokú közigazgatási bizottság határozata ellen, amit felterjesztett a belügyminisztériumhoz. Nevezett az elmúlt hó folyamán állásától felfüggesztette. Polysmatban van Rákossy Gyula rendőrkapitány, Bóna Pál alkapitány, Sonkovic János adóügyi tanácsos, Pekánovics Dániel főmérnök, Fodor Imre dombiratosi esküdt, Kohan Gábor dobegyházi esküdt s Kuli Gyula kunágotai közsegügyi adóügyi jegyző fegyelmi ügye.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár október 9. Csütörtök Sóm. kath. A. Dénes Protestáns Dénes Gör. kel. szeptember 25. Nap kél 5 óra 54 percek, nyugszik 5 óra 46 percek.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható. Lényegtelen hőváltozás, hofyentint eső várható. Sűrűnyregnőzés: Enyhe, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 17-8 C.

Közyűlés a vármegyén. Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 14-én tartja meg évnegyedes rendes közgyűlést *Markovics* Manó dr. főispán elnöklésével.

A vármegye adózása a múlt hóban sem olyan mérvű mint a múlt év ugyanezen hónapjában. Erről győzött meg Csanádvármegye közigazgatási bizottságában mindenkit *Toth* Viktor pénzügyigazgató jelentése, ki a tudatta, hogy szeptember havában egyenes adóban 124885 korona ezzel szemben a múlt év ugyanezen hónapjában 138424 korona vagyis 13539 koronával kevesebb, hadmentességi díjnál is visszaesés tapasztalható, mert itt 153 koronával folyt be kevesebb mint a múlt év szeptember havában. Ez azonban nem nagy visszaesés. Óriási a visszaesés a fogyasztási és italadónál, mert ez év szeptember havában befolyt 376157 korona, a múlt év szeptember havában 580007 korona vagyis 209858 koronával kevesebb. A vizsábályozási járuléknál is 15698 koronával folyt be kevesebb, mint a múlt év szeptember havában. Emelkés csak a dohány, eladásnál tapasztalható, mert a múlt hóban befolyt 88501 korona az előző év szeptember havában pedig 74996 korona vagyis 13808 koronával több.

Eötvös ünnepély a színházban. A makói áll. főgimnázium f. hó 12-én, a már ismertt programmal, a *Hollósy* Kornéla színházban Eötvös emlékünnepélyt tart, melyre a közönséget ez uton hívja meg. Az erkély és karzat helyeit a tanuló ifjuság számára tartja fent, a páholyok s földszint a közönség rendelkezésére állanak. A földszinti páholyok ára 5 k. az emeletieké 4 k. A támlászékek ára a sorra való tekintet nélkül 1 k. Jegyeket vasárnap d. e. 10 óráig *Vézi* Dezső könyvkereskedésében, d. u. 4-5 óráig a színházi pénztárnál lehet váltani. Az ünnepély pontosan 5 órakor kezdődik.

Petrovics Mihály főszolgabíró ügye. Megemlékeztünk már arról, hogy a vármegye alispánja felfüggesztette hivatali állásától Petrovics Mihály battonyai főszolgabíró. Az alispán intézkedése ellen Petrovics Mihály a vármegye közigazgatási bizottságánál élt felbontással. Ezt a felbontást mai ülésén tárgyalta a vármegye közigazgatási bizottsága és annak elutasításával jóvá hagyta az alispán intézkedését.

Az orthodox iskola szembebeteg. Csanádvármegye mult havi közigazgatási bizottságában a királyi tanfelügyelő jelentése kapcsán még a mult hónapban felvetette a vármegye alispánja, hogy az orthodox iskolában sok a trachomás szembeteg és erre vonatkozólag kérte annak idején a közigazgatási bizottság intézkedését. A vármegyei közigazgatási bizottság határozatából az alispán a polgármester útján intézkedett az orthodox iskola trachomás szembebetegének gyógykezeléséről. Az alispán intézkedése alapján Makó város orvosi a leg gondosabban kezelték az orthodox iskola szembebetegit, de eredmény nincs, sőt a trachomás szembebeteg száma ismét szaporodott. Erről a szomorú állapotról tett ma jelentést *Polyánszky* László a közigazgatási bizottság ülésén és kérte a baj meggátolása érdekében a bizottság további intézkedését. Minthogy a trachoma miatt az iskolát bezárni nem lehet, a bizottság kiküldte *Istók* Barnabás megyei főorvost azzal az utasítással, hogy az orthodox iskola szembebetegit vizsgálja meg és azokat kiknek bantalma olyan, hogy fertőz, a fertőzés tartamára zárja ki az iskolából.

Rendkívüli tanácsülés. Makó város tanácsa ma délelőtt *Galam* Ignác dr. polgármester elnöklésével tanácsülést tartott, mely alkalommal a *Justh* Gyula féle alapítvány kamatait *Golner* Margit kereskedelmi iskolai tanulóknak ítélte oda.

A póttartalékosok hazabocsátása. A hadügyminiszter elrendelte, hogy az 1-14. hadtest körzetében még kivételes aktív szolgálót teljesítő 1910. és 1911. évi póttartalékosok elbocsátandók és pedig a tábori tűzvédelmi és intézetnél e hónap 10-én. A rendkívüli szolgáltatnak a fegyvergyakorlatokra vonatkozó beszámítása a véderőtörvény 48. §-ának 1. pontja szerint fog történni. — Ez a hír, amely a póttartalékosok újabb csoportjának szabadulásáról szól, még mindig nem jelenti a határszélén táborozó vafamennyi póttartalékos hazabocsátását. A 15. és 16. hadtest póttartalékosai, akik legtovább szenvednek a balkáni háporu miatt, még ezután is boszniai csapatuknál maradnak.

Bizottsági ülés a városnál. Az ipariskolai bizottság ma délután *Madzar* Gusztáv elnöklésével ülést tartott, mikor is folyó ügyeket intéztek el.

Méhészeti előadás Makón. A földmivélsügyi miniszter ma arról értesítette Makó város polgármesterét, hogy e hó 18-án délelőtt 9 órakor a gazdasági iskolában *Nagy* János méhészeti vándor tanár a méhek őszi és téli gondozásáról előadást tart, hol a méhészek nyerhetnek kitűnő utasításokat.

A Miklós féle alapítvány kamatai. Csanádvármegye közigazgatási bizottsága mai ülésében döntött a 400-400 koronát tevő alapítványi kamat odaitétele tárgyában és pedig akként, hogy 400 koronát *Venich* Gyula nagy-laki kereskedelmi tanulóknak és *Brandeisz* József csakovai földmives iskolai tanulóknak ítélte oda.

Borzasztó harc a tenger fenekén. A tengerek réme a polip ez a nyolc tizkaru szörnyeteg mely iszonyu erejével átároja a tengerbe kerülőket, összetöri majd vérüket kiszívja. Egy szegény víz alati dolgozó buvár került a multkoriban munkája közben egy ily szörnyeteg karjai közé. Annyi ideje volt még csak, hogy a veszejlet megadhassa. Segítségére is siettek ámde a modern technikai vívmányai lehetővé tették, hogy ezt a borzasalmas viadalt megörökítsék. Lefényképezték s bárki meggyőződhetik arról ha elmegy estére az Urániába, ahol ezen a szenzációs képen kívül még több nagyserű ujdonság kerül színpadra. A ma esti előadást is nagy közönség nézte végig. Feszült érdeklődéssel kísérve az izgalmas jeleneteket.

Verekedő béresek. *Ramasz* János 50 éves és *Zay* István 32 éves béres együtt szolgáltak *Kiss* Mihály magyarbanhegyesi gazdálkodónál. A két béres tegnap szalmahordás között összevesztett. Előbb csak szóval sértettek egymást és ennek eredménye az lett, hogy *Zay* István ugy felpofozta az idősb *Ramasz* Jánost, hogy annak orran-száján folyt a vére. *Zay* István ellen könnyű testi sértés miatt indult meg az eljárás.

Kikapott nyelvelése miatt. *Furák* Mihály 18 éves kunágotai legény több társával a nagy koromban kuglizott. Mikor *Furák* eldobta a golyót, az kiugrott a pályáról és az ott haladó *Török* Imráné lábát érte, ki éktelen nyelvelésben tört ki, szidván *Furák* Mihálynak abját anyját. A nyelvelés kihozta *Furák*ot a türelméből és az asszonyt jól elpáholt. Az esetben a bíróság előtt lesz folytatása, mert *Török*né támadóját könnyű testi sértés miatt fejleletette a bíróságnál.

Tűz igondatlanságból. *Bagyinka* Rozália csanádpalmai asszony *Molnár* Istvánné nádfedelű házában lakott, melyek bádóg kéménye duledőz életben volt. Ezt jól tudta *Bagyinka*, mindennek dacára tegnap tüzet rakott a konyhán. Abádóg kémény, melyet a hanyag asszony söpmi nem egnedett, kigyulladt és leégett. Természetes, hogy a nádfedelű nyomban tüzet fogott és az egész tető egy negyed óra alatt leégett, miért *Bagyinka* Rozália ellen megindították az eljárást.

Nyomozó rendőrkutya. *Paraszkin* Seulje Kákovai lakónő házában a napokban éjjel 11 óra tájban bekormozott alakok beörték és az asszonyt megkötözték, ütötték, verték, majd hogy pénzének kiadására kényszerítsék kezét kezdtek fűrészelni, még eszméletét elvesztette. Miután a szekrényt feltörték 40 korona kézpénzt és 400

kor. szülő váltót magukhoz vették, eltávoztak. Reggel kihívták a Dél-magyarországi Őrző és Biztonsági vállalat embereit, kik a helyszínen a magukkal hozott kutyát elindították a tettes kinyomozására. A kutya egy ház udvarára vezette embereit, hol a szalma kazal alól egy véres inget húzott ki mi Tirka Jón tulajdona volt, ki mint pálinkafőző dolgozott az asszonytól. Tirka Jont és társait ennek alapján letartóztatták.

Tolvaj katona. Hircs Mihály nagylaki fiatal ember még a múlt évben Cattaróba vonult be katonának, hol a tűzreknél szolgált. Itt lassanként tömérdek lövedéket és robbanó anyagot lopott el, a melyet Nagylakon Bezerdi Anna, Hircs János és Janecskó Erzsébet nevű rokonainak küldött megőrzés végett. Az eset most véletlenül kitudódott és Hircs Mihályt a katonai hatóság bünteti meg. A rokonainál pedig Nagylakon a csendőrség tartott házkutatást és megtalálta náruk a sok lövedéket és robbanó anyagot, melyeket elvettek tőlük és ellenük orgazdaság miatt indították meg az eljárást.

Legények bosszuja. Vizner György, Kovács János, Palyó János, Gyuris Mihály és Urban-csek István nagylaki legények egy még a husvét alkalmából tartott bál alkalmából összeszóalkoztak Kovács Istvánnal és azt megakar-ták verni, de ez elmenekült előlük. A legények azta mindig fenték rá a fogukat. Tegnap este Kovács egyedül ment haza a Rocsár fele korcsmából, mikor Vizner György és társai rátámadtak és úgy megverték, hogy orvosi vélemény szerint legalább 30 napig fogja nyomni az ágyát. A bosszuálló legények ellen súlyos testisértés miatt indult meg az eljárás.

Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim“ férfi gummi óvszer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Postó 30 fillér.
„Hez“, Budapest, VIII. Kőfaragó-utca 7. Diszkrét szétküldés.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipe szappan, kozmetikai, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeket a legjobbat a legolcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent „ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESTŐNKET“ melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ“ illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7 sz.

A MAKÓI PIACRÓL.

Bőséges kínálat — csekély kereslet.

Óriási forgalmu volt a mai piac, különösen kukoricából oly óriási volt a behozatal, hogy a sok kocsi alig fért az amugy is tulzsufolt piac téren. Árak tekintetében némi változást jelenthetünk. Ugyanis az árak általában csökkenőben vannak, a minék oka a bőséges behozatalban keresendő.

A buza ára ma Makón 19 korona volt métermázsánként. Rendkívül nagy mennyiségű búzát kínáltak ma a piacon. Nem annyira kocsiról, hanem inkább mintákkal. Budapesten a buza legnagyobb ára 21 korona 80 fillér volt ma.

A makói piac szinte sárgállott a sok kukoricától, több mint 250 kocsi olvastunk meg, amelyik mind kukoricát hozott. Szép, egészséges az idei tengeri, métermázsájáért csövesen 5,60—6 koronát fizettek.

A hagymapiacra meglehetősen az élénkség. A vöröshagyma métermázsájának ára 2,80—3,20 korona között váltakozott. A fohagyma iránt ma csekélyebb volt az érdeklődés. Métermázsájáért 28—30 koronát fizettek. A dughagyma ma 12 koronáért kelt.

Betegség elől a halálba.

Halál a vonat kerekei alatt.

Az öngyilkosság gondolatát az életem nagyon gyakran a betegség és ennek elviselhetetlen kínjai váltják ki az emberekből, úgy hogy az öngyilkosságok számának egy igen nagy százalékát olyannak kell tekinteni, melyeknél a halál okául a betegséget kell beutadni.

Ilyen esetről értesít most bennünket csanádpaotai levelezőnk is, hol egy még különben eleterős fiatal gazdálkodó dobta el magát az életet. Képzelt betegségében vagy talán értelmének elnyomordása miatt a vonat elé dobta magát, mely egy pár perc alatt kieltotta életét.

A szomorú esetről szóló tudósításunk a következő:

Szakács András 25 éves csanádpaotai gazdálkodó ezelőtt két évvel nősült meg és a legboldogabb családi életet élte. Házasságukból egy kis gyermek is származott, kit rajongásig szeretett úgy ő, mint felesége. A kis gyermek még csak fokozta a fiatal házaspár örömet, boldogságát.

Alig két hónapja annak, hogy **Szakács András** nemcsak felesége, de másoknak is állandóan főfájásról panaszkodott. Eleintén a csekélynek látszó főfájás gyógyítása

végett még az orvos segélyét sem vette igénybe. Utóbb azonban már állandóan gyógykezelte magát.

Nem sokat használt ugyan a gyógykezelés. Irtózatos főfájás győőlte a szerencsétlen embert, ki tegnap megjelent ismétlen **Hangelt Géza** dr. községi orvosnál és leirhatatlan főfájásról panaszkodva orvosságot kért. Az orvos igyekezett megnyugtanni, hogy főfájása majd elmarad, csak használja azt az orvosságot, melyet számára csak pár nappal azeelőtt irt fel.

Szakács az orvos szavaira lehorgasztotta fejét, egy pár percig szótlanul maga elé meredt majd e szavakkal távozott:

— Majd találok én magamnak jobb orvosságot.

Ekkor érlelődött meg agyában az öngyilkosság gondolata. Hazament feleségéhez, hol egész délelőtt szomorkodott. Felesége nem sejtett semmi rosszat, még akkor sem midőn férje a déli órákban hazulról eltávozott.

Szakács András kiment az Arad felől jövő gyorsmotor elé és pár száz méternyire az állomástól a robogó motor elé dobta magát. A vonatvezető észrevette ugyan, de a vonatot már nem tudta megállítani így a vonat teljesen összerorcsolla. Testét úgy szedték le darabokban a motor kerekeiről.

Aztán értesítették a korán özevgen maradt szerencsétlen asszonyt, ki féldrülten rohant férje hullájához úgy kellett onnan elvon-szolni. A szerencsétlen ember iránt általános részvét, ki azért lett öngyilkos, mert mint mondják félt a megőrüléstől.

Csütörtökön este 10 órakor **nagy tombola - estély** lesz a Koronában. Gyönyörű szép és rendkívül értékes nyeremény-tárgyak lesznek kisorsolva.
Purcsi Károly hangversenyez.

Fontos értesítés! Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából kénytelenek voltunk természetesen megnagyobbítani Budapest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz. alá, ahol ezentul minde nemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a logikifogástalanabbul elégíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket i. t. vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban **egy ingyen bevásárlási napot rendezünk.** Minthogy ezen tetteit itt részletezni helyszüke miatt nem lehet, kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körleveleinket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová ingyen és bérmentve megküldünk. **Parfumerie „H E Z“ illatszerár és háztartási cikkek szaküzlete** Budapest, VIII., Kőfaragó utca 7. szám.

Vigyázat
répa- és tökvágó gépek vásárlásánál!
Pontosan megfelelő kapható
Halász Á.
gépraktárában Kossuth-u. II. (Városi mázsaház mellett.)

Kukorica, hagyma és muhar eladás. Két kataszt-rális holdnyi lábón álló kukorica-termést, egy holdnyi vöröshagyma-termést, egy holdnyi s 10 kis boglya lekaszált muharszénát e hó 10-én pénteken délelőtt 9 órakor a bíróság el fog árverezni az Arad csanádi vasutak magyarcsanádi őrnáza mellett (a Csigával szemben levő) földön. Árverezni akarók pontosan jelenjenek meg. Hol megmondja helyszínen a vasuti őr.

Táncitanítási felhívás. Az Érdeky tánciskolában az öszi táncanfolyam f. évi október hó 20-án kezdődik.

Ez uton értesítettnek az igen tisztelt szülők és a tánckedvelő ifúság, hogy ezen a táncanfolyamon az eddigi táncokon kívül a legújabb táncok is, mint Boston, Two-Steep (tustep) taníttatni fognak. A beiratások már megkezdődtek.

10,000 darab jó állapotban levő **tetőzsindely eladó**
ÉRDEKY JÓZSEF okl. táncitanítónál.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz
csakis ez a valódi
kölniviz, kölniviz=pouder és kölniviz=szappan.
Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.
Ne tessék elfogadni
Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselete:
HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u 16. sz. egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség. :-:-

Értesítés. A jó gyümölcsstermés kilátása folytán teljesen tiszta szeszmentes barack és szilva pálinkákat 2 K., 2-20 K., 2-40 K. árban bocsátom forgalomba. IRITZ SÁMUEL özv. cég. A valódiságot a cég felelősséget vállal.

Legszórakoztatóbb hangszereket szállítja
WÄGNER „HANGSZER-KIRÁLY“
Budapest, József-körül 15. (Telefon.)
A milánói, párisi és londoni kiállításokon az első díjjal kitüntetve.
Hegedű 16 db. felszereléssel 12 kor.
Jogszótárogató, bilentyükkel 16 korona
Kétsoros hangy ersény harmonika 25 k
Beszélőgép hatalmas hangu 40 kor.
Csodasztrómba, erős 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.
Javítási szakmuhelyek!
Fényképes árjegyzék ingyen.
Ovás! Ügyeljen a „WÄGNER“ névre és l-ös 5. házszámra.

Ha nyomtatványra van szüksége, rendelje meg a „Makói Független Ujság“ kiadóhivatalában.

É R T E S I T É S .

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabban bevezettem a kőbányai világhírű

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT, amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógycélokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CÉG

Kőbányai Polgári Serfőzde Rézvény-Társaság főraktára.

ZIETLER RUDOLF ÉS TSAI GÖZ-MALOM ES JÉGGYÁR R. T. MAKÓ.

Köztudomású, hogy tavaly a kolera a folyamvizével terjedt, mert a piszkos vízben a bacilusok vigan tenyésznek, mégis van még manapság is ember, a ki folyóvizből nyert jeget használ, holott életével játszik, vegyen mindenki csak

M Ü J E G E T

melyet kristálytisza ártézi vízből készítenk. — Vevőink kényelmére a jeget naponta reggel legalább 6 kiló vételnél házhoz szállítunk és egy ilyen féltábla jég ára csak 25 fillér. Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.

TELEFON-SZÁM 36.

TELEFON-SZÁM 36.

Kiadó hagymaföld

olcsó árban és kedvező fizetési feltételek. Szabadgyő: érnek olcsóbb árban. **Joó Sándorral Szunyog-utca** Értekezni lehet 42. ujszám a.

É R T E S I T É S .

Saját termésű fehér és siller xx xx xx xx xx

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű

TÖRKÖLY és **SZILVA** pálinkát, édes italokat és erős **RUMOT** teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,** Szegedi-utca.

NAPONTA

friss must kapható

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CÉGNEL.

Őszi és téli divat ujdonságok!

Női és leányka kosztümök, színes raglánok, plüsch- és bársony kabátok, pongyolák, aljak, bluzok, selyem, glott és lüster alsók, leány és női fehérműk minden igényt kielégítő választékban raktárra érkeztek.

Eredeti párisi női kalapok.

Alakításokat jutányosan vállalunk.

Gyászcikkekben óriási választék!

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában M A K Ó N, Főtér Otthon-kávéház mellett.

JÓ ÉS OLCSÓ BOR

kisebb és nagyobb mértékben

KEDVEZŐ ÁRBAN

!! IRITZ SÁMUEL özv. cégnél kapható !!

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.